

PORTFEL NALEŻNOŚCI POLSKICH PRZEDSIĘBIORSTW

styczeń
2013 r.

PROJEKT BADAWCZY:
KONFERENCJI PRZEDSIĘBIORSTW
FINANSOWYCH W POLSCE ORAZ
KRAJOWEGO REJESTRU DŁUGÓW

Informacja sygnałna

PORTFEL NALEŻNOŚCI POLSKICH PRZEDSIĘBIORSTW

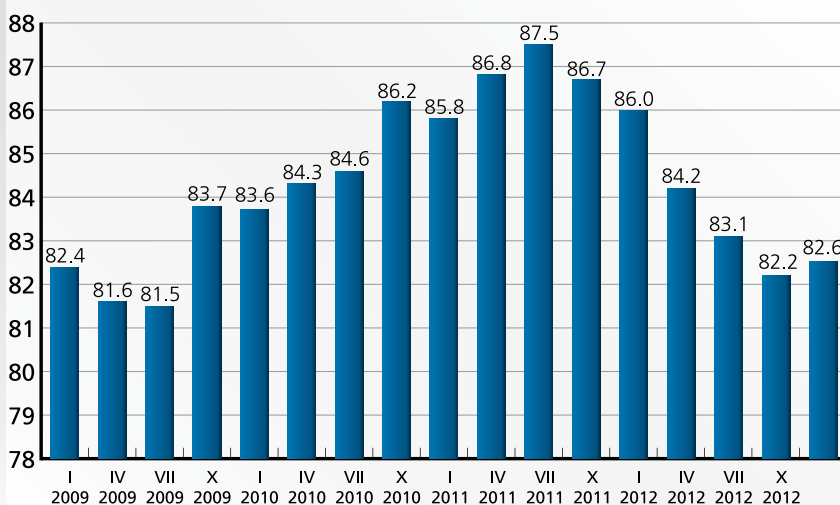
dr Piotr Białowolski

styczeń 2013 r.

Projekt badawczy:
Konferencji Przedsiębiorstw
Finansowych w Polsce oraz
Krajowego Rejestru Długów

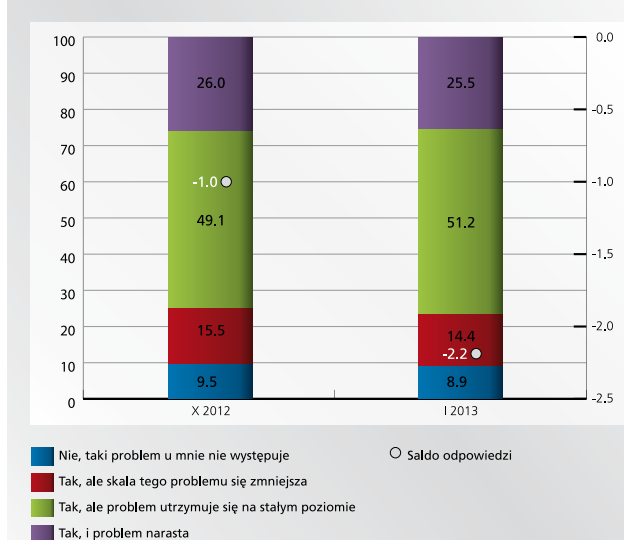
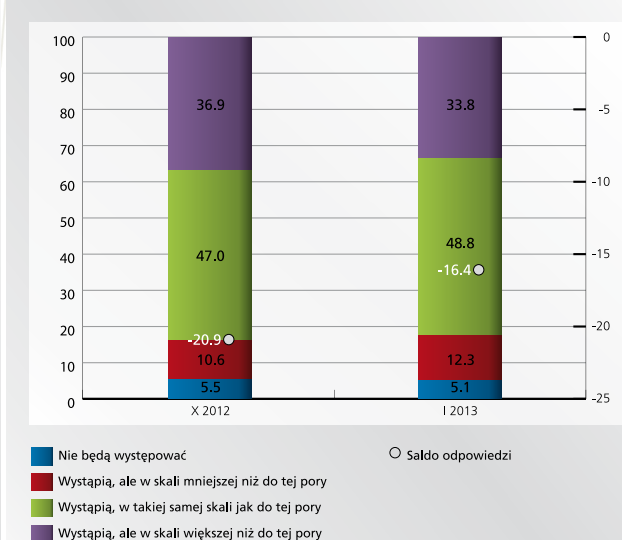
Informacja sygnałna

Indeks Należności Przedsiębiorstw (INP)

Po pięciu kwartałach zdecydowanych spadków, Indeks Należności Przedsiębiorstw (INP) bardzo nieznacznie wzrósł. Obecna wartość INP to jednak zaledwie 82,6 punktu, co oznacza piąty najgorszy wynik w ponad czteroletniej historii badania. Jest to wynik znacząco poniżej tych, które osiągnięte były w okresie od października 2009 r. do kwietnia 2012 r. Pogorszenie w obszarze portfeli należności przedsiębiorców w bardzo silnym stopniu powiązane jest z kondycją polskiej gospodarki, uwidaczniającą się w słabnącej dynamice wzrostu Produktu Krajowego Brutto oraz w słabnącym popycie konsumpcyjnym i inwestycyjnym. Niestety, problemy z należnościami nakładają się na obserwowane spowolnienie koniunktury i stanowią dodatkowy czynnik utrudniający prowadzenie działalności gospodarczej.

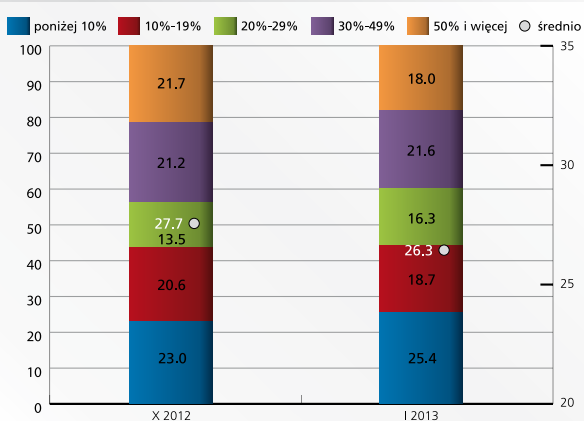
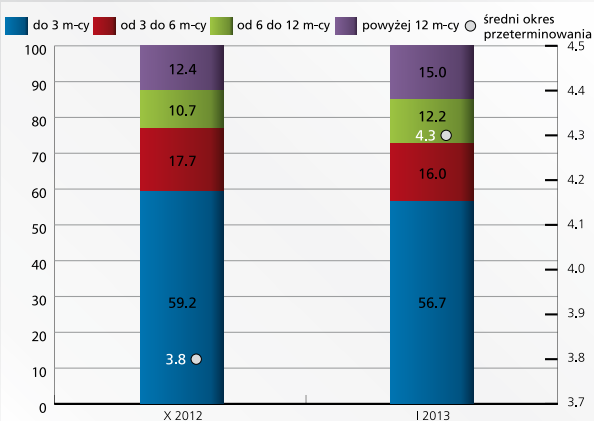
INP odzwierciedla stan i opinie przedsiębiorców dotyczące sześciu zagadnień związanych z należnościami: stanu i prognozy problemów z ich egzekwowaniem, przeciętnego odsetka przeterminowanych należności w portfelu firmy, średniego okresu przeterminowania, odsetka firm w gospodarce, które na skutek problemów z należnościami nie mogą terminowo regulować swoich płatności, a także przeciętnego odsetka kosztów związanych z nieterminowymi płatnościami ze strony klientów/kontrahentów. Największy negatywny wpływ na wartość indeksu miało wydłużenie przeciętnego okresu oczekiwania na należności, a także pogorszenie subiektywnych opinii dotyczących portfela należności ogółem. Jednocześnie, firmy coraz lepiej radzą sobie z problemami należności i potrafią zarządzać nimi w taki sposób, aby szkody były jak najmniejsze. Świadczy o tym spadek odsetka firm, które nie są w stanie regulować własnych zobowiązań w terminie na skutek opóźnień w otrzymywaniu należności oraz spadek kosztów związanych z koniecznością zarządzania nieterminowym spływem należności.

Skala problemów z regulowaniem zobowiązań przez klientów/kontraheńców
polskich przedsiębiorców – stan bieżącySkala problemów z regulowaniem zobowiązań przez klientów/kontraheńców
polskich przedsiębiorców – przewidywania

W ostatnich czterech badaniach oceny dotyczącej występowania problemu opóźnień w otrzymywaniu należności pogarszały się. Tempo spadku w ostatnim okresie jednak znacząco wyhamowało i w ostatnim kwartale pogorszenie wyniosło zaledwie 1,2 pp. Opinie przedsiębiorstw w tym obszarze są jednak obecnie na najniższym poziomie od momentu rozpoczęcia badania w pierwszym kwartale 2009 r. Co więcej, dopiero trzeci raz w historii badania skumulowany odsetek firm, w których problemy z należnościami zmniejszają się i tych, w których problem w ogóle nie występuje (23,3%) jest mniejszy od odsetka firm, w których problem z należnościami powiększa się (25,5%). Bardzo niski jest również udział firm, które nie mają problemów z egzekwowaniem należności. Ich udział drugi kwartał z rzędu znajduje się poniżej 10%. Warto jednak zwrócić uwagę, że pomimo mocno odczuwanego problemu należności w polskich firmach nie przekłada się on na pogorszenie sytuacji finansowej. Odsetek firm deklarujących poprawę (17,4%) i pogorszenie sytuacji finansowej (18,8%) pozostaje bowiem mniej więcej zbilansowany, a odsetek przedsiębiorstw spodziewających się poprawy sytuacji finansowej (29,1%) w kolejnym kwartale przewyższa odsetek oczekujących pogorszenia (15,0%).

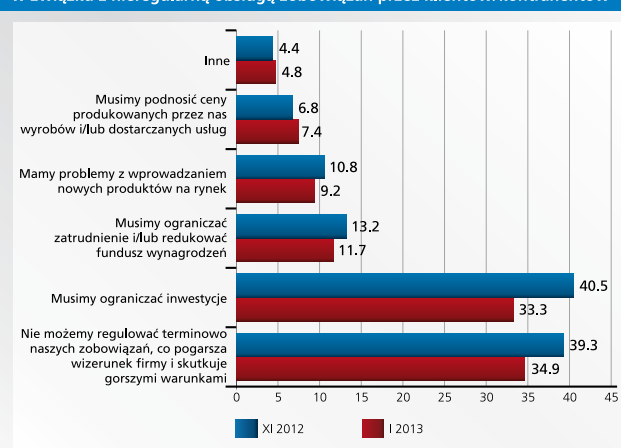
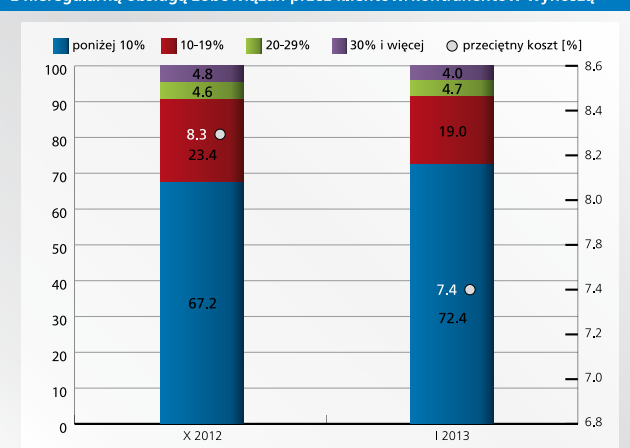
Pesymizm dotyczący przyszłej sytuacji portfela należności nieznacznie się zmniejszył w ostatnim kwartale. W badaniu przeprowadzonym w styczniu 2013 r. udział przedsiębiorstw oczekujących zwiększenia skali problemów z odzyskiwaniem należności spadł z 36,9% do 33,8%. Niestety, jednocześnie do najniższego poziomu w historii zmniejszył się udział firm deklarujących, że opóźnienia w otrzymywaniu należności nie będą w nich występować w najbliższym czasie. Optymizmem napawa jednak fakt, że problemy z opóźnieniami zaczynają wzrastać w coraz wolniejszym tempie, co w konsekwencji może przełożyć się na stabilizację i spadek w kolejnych miesiącach.

Odsetek należności niuregulowanych w portfelu polskich przedsiębiorstw

Struktura terminowa należności przeterminowanych
w polskich przedsiębiorstwach

Optymistycznym sygnałem jest spadek udziału przeterminowanych faktur w portfelach polskich firm. Przez cztery kwartały udział opóźnień systematycznie wzrastał, jednak w obecnym badaniu udział opóźnionych faktur zmniejszył się z 27,7% do 26,3%. Jest to wprawdzie wciąż znacząco wyższa wartość niż w okresie stabilizacji koniunktury (2010-2011), kiedy to przejściowo odsetek opóźnień spadł do poziomu 23,3%, jednak sytuacja wciąż pozostaje znacząco lepsza niż w 2009 r., kiedy to udział opóźnień sięgał 28,5%. Zmniejszenie udziału przeterminowanych faktur jest spowodowane zapewne coraz lepszym zarządzaniem wierzytelnościami w obliczu spowolnienia gospodarczego. Z jednej strony firmy coraz lepiej uczą się odzyskiwać kluczowe należności, z drugiej coraz efektywniej pozbywają się straconych faktur ze swoich portfeli.

W ostatnim kwartale odnotowano wzrost przeciętnego okresu przeterminowania zaległych faktur w polskich firmach. Wydłużył się on z 3 miesięcy i 24 dni do 4 miesięcy i 9 dni. Obserwowane w poprzednim kwartale skrócenie okresu oczekiwania na należności było efektem czysto statystycznym związanym ze zwiększeniem grupy przedsiębiorstw dotkniętych opóźnieniami. Było to związane z pojawieniem się dużej grupy faktur przeterminowanych od stosunkowo niedługiego czasu, a także z wzrostem odsetka przedsiębiorstw dotkniętych problemem opóźnień w otrzymywaniu należności. Firmy, które z tym problemem borykały się od niedługiego czasu naturalnie posiadały mniej faktur przeterminowanych niż firmy borykające się z problemem opóźnień dłużej. Niestety, utrzymujące się problemy z opóźnieniami także w grupie firm borykających się z tym problemem od niedawna, skutkują wzrostem przeciętnego okresu oczekiwania w całej gospodarce.

Odsetek przedsiębiorstw wskazujących na podejmowanie wybranych działań w związku z nieregularną obsługą zobowiązań przez klientów/kontrahentów

Odsetek przedsiębiorstw, których koszty ponoszone w związku z nieregularną obsługą zobowiązań przez klientów/kontrahentów wynoszą

W obecnym badaniu znaczenie wszystkich barier spadło. Najczęściej przedsiębiorcy wskazują na utrudnienia w realizowaniu własnych płatności (34,9% firm w polskiej gospodarce). Względem sytuacji sprzed trzech miesięcy oznacza to spadek o 4,3 pp. Jeszcze większy spadek dotyczy odsetka przedsiębiorstw, które mają problemy z otrzymywaniem należności i muszą redukować z tego powodu inwestycje. Obecnie firmy deklarujące ograniczenia w inwestycjach związane z opóźnieniami stanowią 33,3%. Niestety, zmiana dotycząca inwestycji może być związana z faktem, że działalność inwestycyjna została przez część firm wstrzymana i nie ma już dalszych możliwości jej ograniczania.

Po trzech kwartałach systematycznego wzrostu, w bieżącym badaniu odnotowano spadek kosztów związanych z nieterminową obsługą zobowiązań przez klientów/kontrahentów. Obecnie koszty te sięgają 7,4% ogółu kosztów przedsiębiorstw. Spadek kosztów w bieżącym badaniu jest dużym zaskoczeniem, gdyż ogólna percepcja wpływu należności pogarszała się. Pokazuje on jednak, że problem należności jest wielowymiarowy i wymaga spojrzenia z wielu perspektyw. Obecnie odnotowany spadek kosztów jest jasnym sygnałem, że firmy dobrze sobie radzą z problemem opóźnień i są w stanie zamortyzować ich negatywne skutki. Problem opóźnień nie generuje też wzrostu zatorów płatniczych, co zdecydowanie redukuje koszty.

